

ПЕРЕДПЛАТА

За „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрація
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровіча
ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

Торговля і промисл.

III.

Та і ту ще не кінець діяльності наших крамниць товариських. З зростом їх і належитим розвоєм, божа робота наша не сягає на один або кілька років, могли би взяти ся спільно до промислу фабричного, без котрого не мислимо у нас піднесення сільництва. Спільними грошми крамниць міг би звязок оснóвувати фабрики. Колиб кожда крамниця складала через кілька літ по 200, 400 або і 500 зр. — а сеж річ в будучности не зовсім неможлива, то звязок із 100 крамниць, збираючи що року капіталу 20, 40 або 50 тисяч, міг би в кількох літах оснóвувати фабрики, і в сей спосіб замість висилати закуплені в крамницях сирі продукти за границю, переробляв би їх у своїй фабриці, через що гроші, які нині заробляють чужі фабрики, лишали би ся в руках крамниць, а тим самим у нашого селянина. Так маючи подостатком збіжа могли би винаймати або побудувати млин і замість продавати збіже чужим млинам, мололи би его самі, через що зиск за меливо лишив би ся в руках сполучених крамів. На закуплене з конопель, льну і вовни могли би заложити власну прядільню і варстат ткацький для виробу полотна, сукна, і інших матерій, які наш нарід зужитковує, а за котрі тільки гроша іде

безповоротно в чужі руки. В той спосіб могли би повстати фабрики мила, свічок і інших. У відповідних околицях оснóвували би фабрики гончарекі, виробів з дерева, цегольні і вапнярки, котрі при нинішній дорожній матеріялів будівляних дали би спромогу нашим людям, прийти до красних, тревалих і безпечних від огню мурованих будинків. Веї підприємства, як достава шутру на дороги краєві і державні, аренди рогачок і інших, стояли би з часом отвором для такого капіталісти, як звязки крамниць селянських. Кількож то рук, що нидіє нині дома без зарібку, знайшло би чеєне і достатне удержане, і то не в поневірці і пониженю свого достоїнства, а в чесній службі народній, в повній свідомости, що становлять необхідну частину великої господарки народної. Зиски із тих підприємств і фабрик промислових діли-б ся на поєдинчі крамниці, а ті знов ділили-б на поєдинчих селян, відповідно до закуплених товарів в крамниці товариській.

В сей спосіб збільшили-б ми селянинови доходів, а зменьшили его видатки, сполучили би сільництво з промислом і торговлею в одних руках, відтягнули би много людей від рілі і витворили би природних консументів на продукта сільничі, а в кінци сотворили би ми крамарів і промисловців, що не жили би коштом і визи-

ском рільника, а працюючи в своїм заводі, побільшали би зарозом доходи свої і селянина рільника. Веї нинішні купці і промисловці, що вкладають в купецтво свій гріш і працю та ледво при нинішній конкуренції животіють, мали би при усунуванні устрою торгівлі і промислу, достатне удержане за свій труд в платни відповідній, а крім того, побираючи на свою потребу товари в крамниці, мали би свою пайку зиску з торгівлі і промислу народного.

Подібні крамниці і звязки селянські існують вже у Франції, так звані „синдикати сільничі“, котрі в сей спосіб ведуть торгівлю і оснóвують власні фабрики промислові. Тож не гаяти нам часу і сили на витворенє якогось приватного крамарства, до котрого в послідних часах, в газетах та книжочках просвітних накликають деякі економісти, бо ми до сего що найменше за пізно нагадали ся. Приватний гандель і промисл є вже в чужих руках і то в руках економізованого великого капіталу, котрі ми через наших крамарів з десятками або сотчиною ринських ему не видремо і як се на многих примірах бачимо, з сеї муки годї хліба надїятись. А хоть би нам се по великій натузі і удалось, то який хосен з сего для нашого хліборобского народа, котрого як в горі вказано нинішній устрій торгівлі і промислу гнете і визискує?

Маленькі фотографії великих людей.

III.*)

Пан публицист.

Вернувшись від пана редактора в невеличку і доволі таки брудну і темненьку „світличку“ в славнозвістному звіринецькому готелю „Чуприна“, сидів я самотою, (властиво лежав, а не сидів), перенятий сумом-туманом, обгорнений хмаро-журбою і не тамлячи, що далі чинити, куди себе примостити, за що брати ся?

Учора мені здавало ся, що щасте „такъ близко, такъ возможно“; а сьогодні!... і „по хаті тини-ни і по сїнях тини-ни.“

Учора йшов я до пана Килиметенка, піднявши голову в гору, був певен, що я не „аби-хто“, не „аби-що“, а таки — „хтось“ і „щось“, а сьогодні... поникла голова козача, неначе стонтана трава.

Учора — пестив сам себе думками, голубив і кохав надїю видавати на шу часопись і устами редактора свідомого самоповаги і особистоті і народно-національної, проректи про наших Кобеляки правду не партійну, а народню; висловити бажану, сподівану і неминучу прищільсть, вагу і ролю наших Кобелячан в семї народів європейських; ту правду і ту прищільсть, яких „наші“ редактори і публицисти не

спроможуть ся висловити прилюдно навіть „св дозволенія начальства.“ (NB. Я не дорікаю за се „нашим“ редакторам і публицистам; бо добре відаю, що на язиках і на піднебенню у них, звістно супроти їх волі, повиростали такі „печериці“ да „щевята“, що нехай сам господин поліціймейстер напише: „отдельность, независимость, самостоятельность“, дак язики їх прочитають: „единство, подчиненность, покорность безъ разсуждений!“... Що діяти, коли, мовляв, „так наша піч пече!“)

Дак, важу, учора ранком які рожеві та свіжі (немов лепісточкі ранком під росою проти сонця!), які ясні та бадьорі сподіванки голубили мою душу, а у вечері!... Фить!! наче з тих бульбашок, що дїтвора з мила пускає в соломинку, ні слїду нема! Слова та доводи пана Килиметенка, — пошли йому Боже довгий вік та лебедий крик! — розвіяли мої надїі, наче той вихор порохину в степу безкрайому... Гірко, сумно, тяжко... І згадати жажливо!...

До п. Килиметенка йшов я чоловіком, Кобеляччанином, чимсь, а від пана Килиметенка вертав ся, навіть не „аби-чимсь“, а „темною силою...“ З людини став „гаріль“...*)

*) Що значить слово „Гаріль“, я не відаю: добре, коли не „опозиціонер“, або „карьеріст—реаліст“... А може воно й нічого не значить: а тільки „звукъ пустой“. — Не скажу. Я такого слова нігде і ніколи не чув, беру його з „монументальної праці“, як каже д. Кримський, „Словаря“ — д. Уманця, чи д. Комара, як повідав про се він

Як же тут було мені не переняти ся сумом-журбою? Хоч на кого, хоч би на чоловіка не з моєю зеленою головою, дак не можна було танцювати! не до танців лицам на сковороді!...

Сидячи ото в „Чуприні“ — я почував себе не добре, якось чудно; може трохи й не так як почував себе Наполеон після Седана, або козак Ашинов після експедиції з архимандритою Паїсієм до славнозвістного Менеліка; але гірше почував себе піж генерал Каульбарс на „митінгу“ в Софії, або „Адела Каровска“ в „Івановій хаті.“ Ба! ні! я почував себе так, як почувала-б себе кожна „наша найкраща сила“ коли-б серед ясного дня весняного зненацька сонце десь діло ся, пропало; світ і тепло одним ментом зникли, а землю обгорнула темнота вогка та холодна... В такому разі „найкраща сила“ почула би те саме, що почував тепер я — „темна сила“. — Я вчував, що я з прекрасного раю, трохи що не Едемського, (без Еви — який вже там Едем!) опинив ся, наче Йов той многострадальний, десь

же, д. Кримський. В Словарі до слова „Гаріль“ нема ні джерела ні прикладу. Але „се мене не обходить...“ Я певен, що сего слова читачі мої не зрозуміють... Я такого слова не стрівав навіть у відомого „словотворця“ Чайченка. Я певен, що сего слова як і деяких інших, що набрав д. Чайченко в Словар — не зрозуміють і такі фахові люди, як д. Прийма, о. о. Стефанович і Танякевич, а про те уживаю се „монументальне“ слово і раю усеїм уживати його, аж доки преподобні отці Стефанович з Танякевичом не видадуть курренти і анатемі проти сего слова.

*) Остатня маленька фотографія „Пана редактора“ була поміщена в числах 70—72 Буковини 1896.

Нам треба ратувати наш рілничий нарід сїльський, головну основу цілого народу руского, бо коли сей упаде і вигине, то і з торговців і промисловців наших слїду не лишиться. В сей спосіб тільки може повстати велике народне діло „Торговлі Народної“, що скріпить нашу народну силу. З'єднає нас, та розбудить почуте нашої могутости. Інакше робота наша коло піднесеня народного, буде лиш дитяча забавка без ширшого пляну, без трівкої далекосяглої організації. В такій роботі, будемо всі ходити людом, кожний буде робити після свого розуму і уподобаня і нічо з того не буде. Людей не сполучить нічо так сильно і кріпко, як інтерес, користь власна, особиста. Тож не тратьмо часу, а кожний в своїм селі закладаймо крами, з котрих зиск ішов би до кишені тих, що їх утримують своєю кервавицею, здобутою на своїм клаптику землі, або при нужденім зарібку деннім. Не укладаймо якихсь далеких цілий виших, а поратуймо той нарід, що не має нині вже що їсти.

Ратуймо нарід свій від загибелі, бо коли нарід загине, то все загине з ним. Таку науку дає нам біда наша. Ратуймо ся перед загибелю, котрою она нам грозить. Кожний кусок хліба дорогий нам, не даваймо-ж его собі видерти, а знайте, що остатний той кусок хліба, видирає вам рілникам нинішній, по більшій часті чужий промисл і торговля, що розпаношили ся і збили великі капітали. Они пани, а ми їх раби, невільники, що на них робимо. Недаймож ся! Возьмім промисл і торговлю в свої руки, бо інакше загинем страшною голодовою смертю!

Дорога до того одна, нема иньшої: Закладаймо в кождім селі, місточку і при-сїлку крамниці усуспільненої торговлі і злучім їх в одно велике тіло, звязок центральний. Злучім наші маленькі сили в одну велику, могутчу, і сточім борбу з великим чужим капіталом, а коли робота така почне ся у всіх повітах, то побіда мусить бути наша. Доходами з торговлі і промислу піднесемо упадаюче наше ріл-

ництво і в тій кріпкій вірі, ставлю резолюцію, котру сьвітлий збір zvolить прийняти: „Віче економічне в Товмачі, противить ся витворюваню приватного крамарства, а узнає єдино хосенність і конечність крамниць товариских по селах, звязаних в одну органічну цілість, крамничний звязок повітовий, з розділом зиску межі купуючих, а зібрані зобовязують ся всіх сил доложити, щоби крамниці на тій основі, в кождім селі товмацького повіту в жите впровадити.“

Пани скачуть — мужики плачуть.

Наші читателі знають, що написали „Бук. Вѣдомости“ про забаву учителів у Василеві. Було там сказано, що коли мужики плачуть, пани скачуть, видко, що не зле їм діє ся, т. е. народним учителям. „Так гуляли, мовби подуріли — шкіру деруть з хлопа, а гонкають, бодай їм (учителям) в печінках гонкало!“ Ми ту „милословну“ новинку з „Бук. Вѣдомостей“ навели в числі 268-м „Буковини“ на доказ, доякого отупіння довела наших „консервативів“ партійна зависть. Тому, що наші учителі не пишуть ся на ту консервативну політику, то не находять найменшої пощади в „Буков. Вѣдомостях“. На ту калюмнію, кинену „Б. Вѣд-ям“ на учителів, дістали ми у відповідь багато дописий з поясненем справи і ми вже єї у себе пояснили достаточо. Але нині дістали ми ще одно письмо від збору учителів кіцманського повіта, котре сю справу бере з загальнішого становища — і тому радо его поміщаємо:

„Пани скачуть — а мужики плачуть... Ми, „пани“ учителі народні „деремо“ шкіру з мужика, а самі гонкаємо, аби нам по печінках гонкало... Ми подуріли, устроївши собі забаву...

І за що, питаємо ся, така напасть на нас! Чи за ту скромну товариську забаву, яку ми можемо собі устроїти хіба при таких нагодах, коли сходимо ся разом для полагожденя ще й своїх обовязків, бо про великоміські балі нам і не думати! За що підкопують деякі люди довіре селян до нас і плетуть нісенітницю, що ми обдираємо мужика, аби лиш могли „гонкати“! Невже справді наше положенє, наші доходи такі, що ми так дуже а дуже відкочили від тих мужиків, що нам ніби-то они мають завидувати „гонканя“, хоч самі собі того зовсім не зборюють? І якже то ми „подуріли“ та „обдираємо“ мужиків? Чи, коли сповняємо свій тяжкий

обовязок і жадаємо, аби діти ходили до школи у тій Буковині, де на сто людей ледви 20 людей уміє читати, — ми тим чином обдираємо мужиків, ми подуріли?... Чи ми, що цілими місяцями сидимо по селах самотою, без освіченого товариства, а від рана до ночі томимо ся з дітьми, не сміємо ніколи зійти ся хоч на яку-такую розривку?

Погано і не по людски поступають собі „Буков. Вѣдомости“ з нами, учителями. Відколи настали, від тогди й відносять ся до нас без серця і без поваги — просто по штубацки, полюючи на нерозвитість мужиків, або й частини нашої інтелігенції. Ще в мужиках не закоринила ся думка, що школи для них доконче потрібні, отже і учителі потрібні, а тут короткозорі москвофіли бажають собі мабуть і на далі такої темноти по селах, яка доси була, і осьмішують та обезцещують нас учителів на кождім кроці. Адже зовсім ще не давно дістали ми простацкій „комплемнт“ від „Бук. Вѣд-ей“, що ми „матеріал безхарактерний і люди з підорваним щастем.“ Справді, якже нам і хвалити ся, що маємо щасте, коли не тільки мужик бісом дивить ся на учителя, як на свого ворога, а ще й лає его перший-дучий безглуздий консервативний панок та підюджує мужика против него? Се ще один доказ більше, яка у нас непроглядна темнота!

Та проте нехай ті панове від „Бук. Вѣдомостей“ знають, що роблять не лише нам, учителям, і мужикам медвежу прислугу, але роблять таку саму прислугу і собі. Бо на собі они найскорше переконують ся, що може зробити учитель народови в користь, а всяким подібним панам, ворогам школи, на шкоду. На то ми й сидимо по селах, аби постарати ся, щоби з подібних видавництв, як „Бук. Вѣд.“, в селі і дух не пах — бо як карає ся того, що не слухає примусу шкільного, так треба карати і того ворога, що підкопує повагу учительства і утрудняє ему і без того гірку роботу. Такого ворога за двері і з села! Нехай не керинить!

НОВИНИ.

Чернівці, дня 29-го грудня 1896.

Краєва рада шкільна постановила на засіданю з дня 23-го грудня предложити міністерству освіти ухвалу, щоби завести обовязкову науку обох краєвих язиків у всіх краєвих гімназиях та в гр. ор. реальній школі в Чернівцях. Між иньшими справами полагодили також справу винагородженя за науку ручних робіток при

на гноїщі темному, лежу собі звязаний, закутий, прибитий і нічим не прикритий, (хоч би яким драптем з обрусительної язикопутання „наших“ публицистів!). Ні підвести ся, ні повернути ся, здасть ся, а не спроможен! Тяжко мені. Починаєт ся галюцинация: ввижаєт ся якась пустеля дика, де про яку будь культуру ні слуху, ні духу!... вчуваєт ся — ніби десь не далечко сьвітлять сїроманці „искай кого поглотити“, вже-ж нікого, як не мене. Сьвітлять звіре якоесь чудно, не по звірячому; і суне воно на мене. От воно вже близько; чую його „скрежет зубовий“, чую його дихане холодне, вовче. Ще мент і мені — аминь! одною „темною силою“ поменяє на „світ“! А мені так хочеть ся, так загарливо хочеть ся жити! жити і робити, працювати, що сили є, задля добра загального, хоча і не „общерусского“, а тільки руського... Але! але я почувую, що таке бажане мое „не на часі.“

„Як то не на часі?“ Хіба: жити може буде не на часі? (починаю я лютувати, звісно: мовчки!). Хіба — жити (жити всіма сторонами людського духового, морального, соціального і національного життя, жити не в холоді, не в голоді, — не в темноті — як живе наш мужик; не в кайданах, не в тюрмі, не в ковбані, як живе „наша“ інтелігенция) хіба, гукаю я, жити і стало чийм будь привілеєм?...

„Вгамуй ся! темна сило!“ — вчуваєт ся мені чийсь хижий регіт; — діло не в привілеї, а в „праві“; розжуй спершу: на що ти на сьвіт родив ся? на що землю топчеш?“

„Он, воно що!... право!... право річ вельми добра... Але-ж!... на сьвіт я народив ся не по своїй волі, а через те і маю право жити. Воно може з погляду „добрих людей“ і не так... З їх погляду — жити — значить „пристроїтсья“ до до якого будь пана, князя, графа... або до якої посади; взагалі примостити ся до теплого кубельця; до пенсії, до... „мѣста значна...“ — Ну, коли так — дак иньша річ! Я так не живу, та й „часу не було“ примостити ся до такого життя. Хоча мені XXV, а я ще навіть не одружив ся... Але-ж я все сподівав ся і жадав стати редактором, а через те і нехтовав усіма і усім тим, що сприяє „пристроїтсья...“ Були і є посади земських начальників, прокурорів, слідчих, жандарів, всяких інспекторів, акцизників, але я нікуди не йшов, гадаючи, що нам нічого там робити, що у нас перше за все є своє діло... А до того у мене і хисту ні урядницького, ні учительського ні інспекторського зовсім нема. Гадав, що у мене є хист редакторський... Тепер бачу, що й його кат-ма. — Ну що-ж! Помилув ся! Errare humanum est. Але через те єдине ще не виходить, що я стратив право „топтати землю“, се-б то жити. Я хочу жити і отут мое найрадикальніше право і обовязок; (без права не може бути і обовязку). Люде, чи „сили“ добрі! Якого-ж ще вам більшого права — як не бажане жити?... Хочу жити! О! се велике людське право і разом ще більший обовязок: живучи працювати у сїм задля одного, і одному задля всіх.

Чи тямлять „добрі люди“ жадобу сего права і обовязку? Ледви! найпаче „наші“ добрі люди; бо „від чрева матері“ звикли вони жити „сє дозволенія начальства“; правом — уважати накази начальства, а обовязком — слухняність і покірливість перед поліціймейстером. — Добре! і живіть собі так; а чим же я винен, — що не спроможен і я так жити? Начальство каже вам „читайте!“ то сидіть мовчки, переживайте лихоліте покірно, згорнувши руки; „на все свій час.“ А мені хтоє незримий (кажуть якась там совість, любов до України, чи що) наказує: працювати, хоча-б і „без дозволенія начальства“, хоча-б і не в ролі того бичка, що двоє маток сєє, а в ролі „обывателя“, що не відає ні дня, ні години, коли його покличуть „на чай...“ Я тямлю, що моя роль не така солодка, та спокійна як ваша; тямлю, що і „чай“ той — невимовно гіркий; але-ж „люде добрі!“ зрозумійте і ви, що сидіти Іллею Муромцем та уважати за „жидовина“ кожного, хто перед поліціймейстером не вигукує — „объединенія“, ще більш не смачно, гірко, тяжко, не чесно.

Так отак то я — в чаду „галюцинацій“ філософствував собі, властиво мордовав себе і здавало ся, що ще трошки часу і таке самітне мордоване доведе мене до думки, а чи не ліпше би було справді помовчати, згорнути руки та „горь имѣя очи“, набрати ся натхненя на виданне якого будь чужою мовою, — юмористичного вістника з назвою „Кобзарь Весельчак“, — або „На все свое время?“...

тих народних школах, де нема до того особної учительки. Відтак прийняли до відомості справоздана окр. інсп. Поповича з его інспекційної подорожі. Надчителеви Ілії Прокоповичови в Старих Мамаївцях і учителеви Іванови Данилевичеви в Рогізіні признали третій, а директоро-ви А. Фляшови в Чернівцях шестий додаток службовий. Роздали кілька краєвих етипендій і одну грошеву запомогу.

Вибори до ради державної. Буковинська краєва президія поручила бурмістрови Чернівців приготувати для наступаючих нових виборів лісти виборчі до вибору посла міста Чернівців і виборців в новій загальній курії.

Суд присяглих, що має зійти ся 23-го лютого 1897 р. о год. 9 перед полуднем, щоби розпочати свої засідання на рік 1897., буде судити під проводом висшого краєвого радника судового І. Винницького, яко предсідателя. Заступниками предсідателя будуть краєві радники судові М. Хлебик, О. Заверквель, А. Фангор і В. Морар.

Краєва комісія для провірення ґрунтового катастру збере ся дня 31-го грудня о 9. год. перед пол. під проводом краєвого президента ґр. Гюсса зі слідуючим порядком дневним: 1. Внесена на влучене рільних парцель до трех нових клася якости, що установлені для черновецького класифікаційного округа. 2. Внесене на справлене ошибок, або значнійших несправедливостей в прилученю поодиноких лієних парцель до ріжних клася якости.

Вистава образів належить в Чернівцях до великої рідкості. Заходом галицького товариства штук красних устроїли в залах промислового музея міжнародну виставу образів, що вже тепер обнимає над 100 образів. Найчисленніше виступили польскі малярі зі своїми працями, попри них єсть кількох німецьких артистів. Найвизначнійшим єсть величезний образ Т. Сулми Попеля під назвою: „Воєнна добыча,“ де представляє грозу татарского полону.

Діяльність галицького сойму ограничила ся на 2-ім засіданю на виборі комісії і на верифікації вибору деяких послів. До кожної комісії увійшли рускі послі. В комісії від еоди вибраний пос. Мандичевский презесом, в шкільній комісії пос. Вахнянин секретарем, в петиційній комісії пос. Гаморак секретарем, в правничій комісії пос. Каратницький секретарем. — При верифікації вибору послів промавляв пос. Окуневский протів признаня важности вибору посла Винницького, з сільської курії станіславського округа та пос. ґр. Старжинського з сільської курії жовківського округа. Хотяй закиди, які підносили пос. Окуневский були дуже важкі і підперті

Не скажу — яким шляхом пішов би розвиток такої „мысли,“ кудю-б вона мене повела і до чого-би привела. Може-б розвій ішов такими рвучкими пориваннями, що я доглунав ся-б до того „патріотизму,“ до якого доглунав ся був профессор-лікар Сікирський; може-б і я знайшов в Кобеляках могили Кия, Щека і Хорива, так само як п. Сікирський знайшов у Києві дійсно могилу Олега, і показав би їх, як і їх Сікирський Івану Кронштадтському! Може би в золотонешских болотах я знайшов би соціалістичну „общину,“ а в Переяславських пісках вигріб би „наш час!“ Може-б ота „мысль“ привела мене в прихожу до князя, чи до графа, або в казначейство...*) Може-б в „кутузку...“ Може-б я доглунав ся до „единства“ — тюрми і свободи, до тожсамости ідеї, свободи і „дозволенія начальства;“ до солідарности репрезентантів науки — психіатрії і „науки“ ссати двох маток; Може-б... може се найневінійш — покинув би в Зьвірніці свої манатки та, взявши ноги на плечі, чкурнув би небзир чайкою кудись „на той бік;“ „світ за очи,“ щоб „не чути матернього плачу...“

(Дальше буде).

доказали, однак польска більшість переголосувала горетку руских послів, з котрими держали тільки польскі людовці. Славний Винничук рахує ся послом руским...

Підчас 2-го засідання сойму у Львові устроїли вчера вечером львівскі робітники демонстрацію за безпосереднім голосованем, зібравши ся в великій масі перед соймовим будинком. Поліція вислала 24 поліцаїв і ті утворили кордон перед будинком. Кажуть, що евентуально було би вирушило й войско, але обійшло ся без того, бо товпа невагом розійшла ся.

Львівска поліція. Не утихла ще справа з академіками у Львові, що їх поліція покалічила без причини, а вже знов зайшла авантюра з поліцією на концерті в сали „Сокола.“ Концепіст поліційний заняв був чуже крісло, а коли властитель домагав ся свого заплаченого місця, концепіст казав его агентови арештувати. Се викликало таку бучу, що мусіли перервати на хвилю представлене і еістити завісу. Публика обстала за покривдженем, а відважний поліційний урядник утік чимскорше з сали.

На два памятники (Томащука і Петровича) признала черновецька міска рада по 1.000 зр.

Живцем упік ся тридцятний хлопчик Григорія Порія в Репужинцях. Дитина грала ся без надзору сїрниками і запалила на собі одіє. В страшних муках помер хлопчик на рани від попарення за три дні по пригоді.

Знов загоріло на смерть двоє дітей Грицька Пузала в Боянах. Мати заткала за скоро кагду і сама пішла з дому, лишаючи діти в хаті. Уважайте люди на дітий, бо у нас на Буковині майже кождий день приносить таку страшну вістку, що через неосторожність родичів гинуть марно діти, або калічіють на ціле жите.

Хорі з видумки. В посліднім своїм відчиті про психіатрію розправляв проф. Крафт—Ебінґ про хорих з видумки, які придумують собі хороби так, що наконєць справді розхорюють ся. Часом вистарчає зажурина міна лікаря, при огляданю хорого, що хорий придумає собі якусь тяжку хоробу, якої зовсім не має, але силою привида може дійсно оієсла наступити. З того виходить, що завданем лікаря є не лише розслідити докладно хоробу, але він мусить завдавати собі питанє: чи має сказати правду хорому? Професор показав слухачам хорю паню, що при лікарських оглядинах уроїла собі, що їй висихає мозок у хребті. Відтак припровадив профессор мужчину, що був занепав на легке ослаблене, а уроїв собі, що его діткнув параліж. Коли-б ему був сказав лікар в тій хвилі: „За четверть години ви будете здорові!“ був би він висвободжений зі свого привида. А так він трєвав у нїм цілий рік і тепер показують ся на нїм дійсно ознаки спараліжованя. Таких хорих можна вилічити з їх привида, що повстав через нерішимість лікаря. Третий нациент, що его показав профессор живе в привиді, що він отруїв ся і не може ходити без помочи двоох людей. Учений профессор глянув остро нахорого і скавав: „Ой, сарако, певно що не можете ходити, бо ваші ноги холітають ся — ви зараз звалите ся на землю.“ Хорий ував при тих словах; его положили на пригтовлену матрацу. „Таж ви цілком спараліжовані,“ каже дальше профессор „не можете навіть рухати ногами.“ Хорий лежить без руху. „А тепер ви вже стратили мову!“ кликнув профессор до хорого, що до тепер безнастанно кричав і лютів ся на своє остроене. На ті слова хорий замовк та від часу до часу міг ще хибя поводити незрозуміло язиком. „А тепер дамо вам лік протів тої отруї“ сказав профессор і запустив під шкіру якусь невинну воду хорому, що лежав безпомічний на середній салі. Зараз счез уроєний параліж, хорий відзискав мову і сам тепер міг вже повернути до комяти хорих.

150 миль за годину робить поїзд системи інженера Бера. Розуміє ся, що тут бесіда про англійскі милі. На нашу рахубу вносить се 35 миль. Така скорість викличе великий переорот в будові желізних доріг тим більше, що поїзд Бера мусить іти тільки на простій лінії, без закрутів. Се єсть і слаба сторона сего винайдєня і тому увійде оно в ужите не так скоро.

Дешевий спосіб протів болю голови найшли замість всяких агіперінів, кафальгінів і як там они називають ся ті всі дорогі пігулки. Нью-Йорскій лікар др. Риде, апостол механотерапії, поручає протів нервового болю голови ходити назадгузь. Вистарчає після др. Риде що дня перейти ся взад через 10 минут, і хорий дізнаєть напевно пільги. Ходити треба дуже поволі по рівнім, найліпше в довгім, вузкім куритарі і ставати перше на пальці, а відтак на пята. Др. Риде запевняє, що багато нациентів вилічив уже тим способом.

Складки. На закупно подарунків для бурсаків в день св. Николая жертвував п. Ник. Дрогомирецький, ц. к. нотар в Чернівцях, 8 зр. — На бурсу зложив один Чех з Чернівців 3 зр. Доси зложено на *бурсу* 1459 зр. 91 кр. Заряд бурси дякує сердечно впр. добродіям.

На оплату друкарні зложив п. інспектор шкільний Омелян Попович 100 зр. — Доси зібрано на ту ціль 1029 зр. 46 кр.

Нагорода за піянство. Парижскі шинкарі завели у себе премію за піянство, щоби заохотити спрагнену публику до пильнішого питя. При кожній чарці видає марку, а хто назбирає скорше 2500 таких марок, тому назначив один шинкар біцикль на премію. Гарний подарунок, нема що казати, але виглядає трохи на кпини, давати біцикль такому пияниці, що не вміє удержати ся на ногах! — Поліція заказала ті горляні перегони.

Помер в Берліні, в суботу рано, славний фізіолог, профессор Ді Воа-Реймон, в 78-тім році жита.

Телеграми „Буковини“.

З дня 30-го грудня 1896 року.

Відень. Wiener Zeitung доносить, що міністер рільництва іменував рахункового ревідента в дирекції заряду буковинського ґр. ор. релігійного фонду, Генрика Готемана, радником рахунковим при тій дирекції.

Тропава. Сойм краєвий прийняв нагле внесене, щоби завести безпосередні вибори в сільских громадах.

Прага. В справі безпосередних виборів висказували ся на соїмі в Празі всі бесідники, однак підносили, що навіть при найспішнійшій ухваленю сєї справи, не буде можливо, просто з технічних причин, ввести закон в жите з початком наступаючих нових виборів до ради державної. — Сойм краєвий відрочено.

Вельград. Новий кабінет вже зложений: Сіміч обняв президентуру і внїшні справи, генерал Мішкович війну, Вельмірович роботи, Вуїч скарб, Міка Ђорґевич внутрішні справи Андрій Николіч освіту, Клерич рільництво і Миланович справедливість.

П о д я к а.

З причини невіджалованої смерти мого незабутного мужа Іларіона Окуневського я дізнала тільки доказів правдивого співчуття, що було би мені неможливо в моїм горю, кождому дякувати з особна від щирого серця.

Прийміть на тій дорозі мою сердечну подяку мої приятелі і знакомі, світле ґр. кат. духовенство, хвальне ґреміум урядників ц. к. пошти і телеграфу, поважани рускі товариства, тов. акад. „Союз,“ польске Товариство, ви, пане др. Маєр за сумлінну лікарську поміч і ви пане Андрію Шавді і пане Едварде Найнтайфель з другою, що завжди допомагали мені радою і ділом в щирій приязни та додавали сили, зносити мое тяжке горе. Прийміть слова моєї вдячности Ви всі, що взяли уділ в похоронах і причинили ся до світлости сего сумного обряду. Всім вам велике Спаси-Біг!

Чернівці, дня 29-го грудня 1896.

Евгенія Окуневска.

*) Казначейство — скарбівня.

Улиця панська ч. 35, напротил катедрн.

Новозаложена
ПЕРША РУСКА ТОРГОВЛЯ
В ЧЕРНІВЦЯХ,
ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

поручає на зближаючі ся Різдвяні свята товари цілком свіжі і по можности дешеві.

Світло церковне П-да не повної ваги так само світло церковне і столове І-ма і П-да повної і неповної ваги.

Світло стеаринове чудно мальоване образками святих і орнаментами золоченими в всіх величинах.

Кадило благовогне королевске ладан буршти і потпорі.

Для ужитку домового: мука, сіль, масло, крупи перлові, риж, кава правдива Цейльон 6 сортів, чай каравановий Народної Торговлі у Львові в пачках $\frac{1}{4}$ і $\frac{1}{8}$ фунта по 1 зр., 90, 80, 70, 50, 45, 40, 35 і 25 кр. — на вагу $\frac{1}{2}$ кильо 1-50, 2-50 і 3 зр.; висівки з чаю караванового дуже менажний $\frac{1}{2}$ кильо 1-20, 1-40 і 2 зр.; розинки, міддали, фіги, цуката, дактелі, ванілія, шафран і коріне всякого рода.

Домової роботи повила перетирани, мід прієний, оріхи волоскі і турецкі мак сивий.

Спеціальне караванове мило до прання Народної Торговлі у Львові, крохмаль, і фарба ріжного роду.

Миделка і перфуми.

ПОКІЙ ДО СНІДАНЬ,

взглядно сала, придатна на збори, комерси і товарискі сходици.

Услуга скоро, вага точна, ціни совістні.

Висилки поштою висилаю скоро, не числячи опакованя.

Поручаю мою першу руску торговлю ласкавої памяти і оціці.

(5—5)

Сири: швайцарский і французский ріжних родів і смаків. Саламі, ковбаса, солонина, смалець і пр.

Великий вибір маринованих риб морських, оселедців, руских і французских сардинок.

Мушгарда французка і кремска в хороших слоїках з кристаловими ложками і на вагу.

Одїва столова і ріпакова до свічення. Оцет винний і спиритусовий.

Спеціально поручаю всякого рода вино червоне, старе, куплене від мого попередника в $\frac{3}{4}$ фляшках по 60 кр. і вино біле в літрових фляшках 70. Під совістею поручаю справедливе угорске вино до служби Божої по 70 кр., в $\frac{3}{4}$ фляшках 60 кр. Старе вино угорске столове Badacsonyer 80 кр., австрійске Kotnauer з 1882 1 зр., Klosterneuburger 80 кр. Власне вино від 15-го грудня, природне і геґелай від 45 до 75 кр., Самороднер від 70 кр. до 1 зр. 50 кр., Токай кураційний, витравний і солодкий від 2 до 5 зр.

Пиво черновецке, окоцімске і пільзенське в фляшках.

З глибоким поважанем:
Ігнатій Власюк,
руский купець в Чернівцях.

Свій у свого!

ВАЖНЕ

для кожного, головно для всіх П. Т. урядів, торговельників і ремієників, бібліотек, студентів і приватних людей є повідомлене, що існуюче тут уже від богатых літ, на краєвій виставі в Чернівцях 1886 р. визначене почесним призначенем

ЗАВЕДЕНЄ ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ

Кароля Кобжинського і Еміля Канюка

тепер через набуте найновіших машин, писем і иньших апаратів значно побільшило ся і тому свій льокаль перенесло на *улицю ратушну ч. 12*, другий вхід також від *улиці ледевої ч. 11*.

Заразом приступив довголітний фаховець, пан Еміль Канюк яко спієльник сего переплетничого заведеня і тепер оно зможе під новою фірмою

— о Кароль Кобжинський і Еміль Канюк —

з вправлением персоналом веї фахові роботи, як оправлене книжок, роботи галантерейні, друк на стьажки до вінців, окрасу до гафтовань, ручних робіт і т. д. для П. Т. урядів, шкіл, бібліотек і приватних людей по найнижших цінах як найліпше і як найскорше доставляти.

Просимо о ласкаві замовленя

з поважанем

8—10

Кобжинський і Канюк.

Пошукую хлопця до практики торговлі корінної і вин. — В часі практики буде мати ціле удержане кромі убрания. — Условія устно.

Ігнатій Власюк,
руский купець в Чернівцях,
ул. панська ч. 35.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостей і публику, що я перебрав існуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатесів

— (заснований 1812 р.) —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моею власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сїй нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклїнно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовленя і пишусь

з поважанем

Стефан Гаїна.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а веї 7 разом за 7 зр.

З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовеньству і веїм вірним через Вирєосєв. Митр. і Прєосєв. Єп. Ординарияти веїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрови“ можлиєть обезпечувати і виплачувати і найвиші суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотєчних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ після веїх можливих комбїнаций в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористїйші услїва і видає полїси і квїти в рускім язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць **вклады** до опрєентованя по 5 процент. Гваранция цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агєнцїї в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім

в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літографічнім закладі Авдрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

